

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به جای آن که چندین کتاب بخوانید
کتاب‌های گاج را چندین بار بخوانید

● دفتر مرکزی و فروشگاه:

تهران - خیابان دکتر شریعتی - مقابل میرداماد - شماره‌ی ۱۱۳۱ - ساختمان جوکار

تلفن ۶۸۵۶۹۰۰ (۶۰ خط) + + + + + لاین ۶۸۴۶۶۶۷ + + + + + پست www.gajbekhan.com

وزیریه سیاحی

تاریخ ادبیات و درآمدها / سیاحی وزیریه — تهران: جوکار، ۱۳۸۴

مديریت: تالیف: ابوالفضل جوکار -

۲۴۰ ص. ۱۹/۵ x ۱۹/۵ س. م.

۲۰۰۰۰ ریال

ISBN : 964 - 7981 - 65 - 1

فهرست نویسی: پرساس اطلاعات فید.

۱- ادبیات فارسی — تاریخ و نقد — کتابهای درسی — راهنمای آموزشی (متوسطه)، ۲. ادبیات

فارسی — سرگزشت نامه، الفبه عرفان.

۲ ت ۴۴ و ۳۶ / ۳۰۰ / I.B

۳۷۳/۷۳۸-۷

۸۳-۴۰۲۹۱ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات جوکار

JOKAR PUBLICATIONS

● واحد پژوهش و برنامه ریزی کتابهای: موضوعی

● عنوان کتاب: تاریخ ادبیات و درآمدها

● برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تالیف: مهندس ابوالفضل جوکار

● مؤلف: سیاوش وزیریه

● با سپاس از: فاطمه السادات عمرانی ● صفحه آرا: ساغر سرلک

● آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: واحد چاپ و توزیع نشر جوکار

● لیتوگرافی: امین گراف ● چاپ و صحافی: لیلی

● نوبت چاپ: اول ● شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه ● قیمت: ۲۰۰۰ تومان

● دیباچه‌ی گردآورنده:

به نام خداوند زمان و تاریخ آن بارآورنده‌ی درخت زندگانی از بن‌وبیخ دوستان و همراهان گرامیم

درودا

به سومین جلد از پنج کتاب ادبیات فارسی رسیدیم؛ تاریخ ادبیات. آن چنان که به یاد دارم، هنگامی که برای آزمون سراسری دانشگاه‌ها همه چیز را در خویشن فراهم می‌آوردم تا بی پاک و بیم به رویارویی آن بشتابیم، با به دست گرفتن کتاب‌های ادبیات، در بخش عمومی، اندکی از آن یارایی و نیروی درونی ام کاسته می‌شد. یکی از استوارترین برهان‌ها که همواره پایه و مایه‌ی پروای من می‌گشت، تاریخ‌های ادبیات بود که گسسته در جای جای کتاب‌ها با آن بر می‌خوردم و سخت نگران فراموش کردن آن‌ها بودم.

به یاد دارم که چه مایه در پی یافتن نوشته‌ای، کتابی، دفتری و هر چه از این دست بودم که به شیوه‌ای این همه تاریخ را یک جا گرد آورده باشد و بتوانم برای بازخواندن تاریخ‌ها پیوسته بدان روی آورم. کتابی که امروز می‌خوانید فرآورده‌ی همه این تلاش‌ها و اندیشه‌هاست. چنان که همگان به نیکی می‌دانید تاریخ ادبیات از بخش‌هایی است که بی گمان در آزمون‌های گوناگون با پرسش‌های آن برخورد خواهید کرد. می‌توان بر آن بود که از گریزان‌ترین دانش‌های ادبی است. پس نزد شما دوستان پیش می‌نهم که کتاب را همیشه به همراه داشته باشید و نگاهی بر آن بیاندازید تا آن چه خوانده‌اید به نیکی در یاد و ذهن شما جای گیرد. شیوه‌ی نگارش کتاب، شیوه‌ای نوست:

در این کتاب در بخش‌های ویژه‌ی هر سده، از آنان که در آن سده می‌زیسته‌اند سخن به میان رفته است. با این ویژگی که در گروه «معاصران» این کسان در دو بخش «درون مرزی» و «برون مرزی» گنجانیده شده‌اند، دسترسی آسان‌تر را. افزون بر این بخش‌ها که از سده‌ی سوم تا روزگار ما را در بر می‌گیرند با چندین بخش دیگر به قرار زیر بر می‌خوریم:

- «بدون تاریخ‌ها»: در این بخش از کسانی یاد شده است که در کتاب‌های درسی از آنان بدون آوردن زمان زیستشان (سده‌ی زیستشان) یاد رفته است.

- «در آمده‌ها»: در این بخش همه‌ی در آمده‌های کتاب‌ها، یک جا گرد آورده شده‌اند.

- «و دیگر نکات»: در این پاره از کتاب، به یاد کرد نام کسانی پرداخته‌ایم که با آن که از تاریخ زندگی آنان آگاهی، چون در هیچ کدام از سده‌های آورده شده نمی‌گنجیدند، بنابراین نام آنان را در این بخش آورده‌ایم، نیز سخن از برخی نوشته‌ها و کتاب‌ها رفته است. افزون بر این، از نکات دیگر گفته شده در اعلام نیز در این بخش سخن گفته‌ایم؛ نکاتی چون «خط کوفی» (که در هیچ یک از بخش‌های دیگر جایی ندارند) و یا «انس بن حارث» (که از دیدگاه تاریخ ادبیات از ارج و ارزش کمتری برخوردار است).

- «شاهنامه‌ی فردوسی»: که در آن به گزارش آن چه از شاهنامه در این سه کتاب آمده پرداخته‌ایم.

- «تاریخ بیهقی»: در این بخش از کسانی یاد کرده‌ایم که به هر شیوه نامی از آنان در این کتاب ارج‌مند رفته است.

- «پادشاهان، درباریان و سلسله‌ها»: چنان که از نام آن بر می‌آید به دربار و سخن از آن پرداخته‌ایم.

- «مکان‌ها»: که در آن از «مکان‌ها»ی یاد شده در کتاب، سخن گفته شده است. * در بخش زبان فارسی، جدولی ویژه فراهم آمده است و در آن همه‌ی آثاری که در کتاب زبان فارسی سال سوم آمده‌اند به همراه نویسندگانشان یک جا گرد آمده است.

نیز درس بیستم کتاب زبان فارسی که یاد کرد آن در تاریخ ادبیات بسیار به جا می‌نمود در این پاره آورده شده است.

ناگفته پیداست از آثاری که در کتاب‌های ادب (سه سال) از آنان نامی رفته دیگر یادی نشده است. این بخش از ارزشی اندک‌تر برخوردار است. با این همه، خواندن آن چندان تهی از سود و بهره نخواهد بود.

- «پرسش‌های چهارگزینه‌ای»: در پایان هر بخش نمونه تست‌هایی آورده‌ایم که از آزمون‌های گوناگون برگزیده شده‌اند. در پاسخ‌گویی به این تست‌ها نکته‌ای سزاوار درنگ است که با یاد کرد نمونه‌ای گره از آن می‌کشاییم:

در بخش بیرون مرزی معاصر داریم:

نام نویسندگان کتاب‌های «موش‌ها و آدم‌ها»، «کلبه‌ی عمو تم» و «آدم‌ها و خرچنگ‌ها» به ترتیب کدام است:

در پاسخ به این پرسش، چنان که خواهید دید در بخش بیرون مرزی معاصر از جان اشتاین بک نویسنده‌ی «موش‌ها و آدم‌ها» و هریت بیچراستو نویسنده‌ی «کلبه‌ی عمو تم» یاد رفته است اما از سومی سخنی به میان نیامده. گمان نبرید که آن یکی دیگر از چشم نویسنده به دور مانده است بی گمان به برهان و دلیلی (به مانند یاد نشدن سال زیستن وی در کتاب‌هایی) از او در جایی دیگر یاد رفته است.

در همین نمونه از نویسنده‌ی «آدم‌ها و خرچنگ‌ها»، خوزونه دوکاسترو در بخش «بدون تاریخ‌ها» سخن گفته‌ایم. با این همه با دانستن نویسندگان دو کتاب نخستین پرسش پاسخ گفته می‌شده است.

به آن که یاس‌های مادر نمازش

به سپیدی بوی خداست ...

به مادر...

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
معاصر درون مرزی	۱۱	۱۱
معاصر برون مرزی	۵۷	۵۷
سده‌ی ۱۲	۷۸	۷۸
سده‌ی ۱۱	۸۱	۸۱
سده‌ی ۱۰	۸۴	۸۴
سده‌ی ۹	۸۶	۸۶
سده‌ی ۸	۹۲	۹۲
سده‌ی ۷	۹۷	۹۷
سده‌ی ۶	۱۰۵	۱۰۵
سده‌ی ۵	۱۱۳	۱۱۳
سده‌ی ۴	۱۱۸	۱۱۸
سده‌ی ۳	۱۲۱	۱۲۱
بدون تاریخ‌ها	۱۲۳	۱۲۳
● درآمدها	۱۲۷	۱۲۷
- ادبیات سال دوم	۱۲۸	۱۲۸
ادبیات حماسی (۱)	۱۲۸	۱۲۸
ادبیات نمایشی	۱۳۰	۱۳۰
ادبیات داستانی معاصر	۱۳۱	۱۳۱
ادبیات پایداری (۱)	۱۳۳	۱۳۳
ادبیات دوران جدید (شعر) (۱)	۱۳۵	۱۳۵
ادبیات برون مرزی	۱۳۸	۱۳۸
- ادبیات سال سوم	۱۳۹	۱۳۹
ادبیات حماسی (۲)	۱۳۹	۱۳۹
عناصر داستان	۱۴۱	۱۴۱
نقد و تحلیل آثار بزرگ ادبی	۱۴۳	۱۴۳
ادبیات پایداری (۲)	۱۴۵	۱۴۵
ادبیات جهان	۱۴۵	۱۴۵
انواع ادبی	۱۴۶	۱۴۶
فرهنگ و هنر	۱۴۶	۱۴۶
ادبیات انقلاب اسلامی	۱۴۷	۱۴۷

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
سفرنامه، حسب حال و زندگی نامه (۱)		۱۲۸
ادبیات عرفانی		۱۲۹
- ادبیات پیش دانشگاهی		۱۵۰
تحمیدی و مناجات		۱۵۰
اشاره		۱۵۱
ادبیات حماسی (۲)		۱۵۲
ادبیات غنایی		۱۵۸
ادبیات تعلیمی		۱۶۳
توصیف و تصویرگری		۱۶۷
حسب و حال و زندگی نامه (۲)		۱۷۱
ادبیات داستانی		۱۷۵
ترجمه		۱۷۹
ادبیات معاصر		۱۸۳
تاریخ ادبیات در زبان فارسی (۳)		۱۸۷
شاهنامه‌ی فردوسی		۱۹۱
تاریخ بیهقی		۲۰۲
و دیگر نکات		۲۰۸
پادشاهان، درباریان، سلسله‌ها		۲۱۷
مکان‌ها		۲۲۸
پاسخ نامه‌ی کلیدی پرسش‌های چهار گزینه‌ای		۲۳۴